

ЗМІСТ



Життя та наукова спадщина Івана Олександровича Гуржія

<i>Гуржій О. І.</i> До вивчення наукової спадщини І. О. Гуржія	8
<i>Гуржій І. О.</i> Лемки. Історико-етнографічна довідка про минуле і сучасне лемків	9
<i>Тищенко В. А.</i> Маловідомі сторінки ранньої біографії І. О. Гуржія	17

Історіографія та джерелознавство

<i>Самойленко Н. І.</i> Сторінки історії праболгар у творчому доробку В. Н. Жук	19
<i>Бондаренко О. В.</i> Купецтво Російської імперії дореформеної доби (дореволюційна та радянська історіографія)	20
<i>Шаравара Т. О.</i> Модернізація фінансової системи Російської імперії у другій половині XIX ст.: дорядянська історіографія	23
<i>Гоцулляк В. В.</i> Сучасний теоретико-методологічний погляд на Велику реформу 1861 р.: історіографічний аспект	25
<i>Сарасва О. В.</i> Історіографія діяльності земських установ в Україні	26
<i>Мойсієнко В. М.</i> Особливості концептуальної інтерпретації форми державного правління в українській лібералістиці наприкінці XIX – на початку ХХ ст.	28
<i>Синявська Л. І.</i> Продовольче питання в роки Першої світової війни: російська історіографія першої третини ХХ ст.	30
<i>Житков О. А.</i> Селянський чинник революції 1917 – 1920 рр. у сучасній українській історіографії	32
<i>Тараненко О. М.</i> Вплив Перебудови на розвиток української радянської історіографії аграрної політики П. Скоропадського (1985 – 1991 рр.)	34
<i>Свідерська О. М.</i> Сільськогосподарське виробництво на Поділлі та Південно-Східній Волині доби НЕПу в історіографії	35
<i>Капустян Г. Т.</i> Соціалізація землі у філософії економіста-аграрника Льва Літошенко	37
<i>Марипіна Ю. В.</i> Політика організацій українського національно-визвольного руху 1939 – 1945 рр. щодо євреїв в Україні: сучасна історіографія проблеми	38
<i>Голіши Г. М., Голіши Л. Г.</i> Стан вивчення українською історіографією участі неповнолітніх громадян підокупаційної України в радянському антинацистському русі опору 1941 – 1944 рр.	39
<i>Хисамутдинова Р. Р.</i> Последний советский голод в новейших исследованиях историков (конец 1980-х – 2000-е гг.)	41
<i>Федоренко Я. А.</i> Культурно-духовний розвиток українського села середини 1950-х рр.: історіографія проблеми	43
<i>Пачев С. І.</i> Тематичні пріоритети української історичної болгаристики у 1945 – 1991 рр.	45
<i>Присяженюк Ю. П.</i> Європейський вплив на модерне пробудження українства у сучасній історіографії	46
<i>Петренко І. М.</i> Рукописні (архівні) джерела з історії дослідження шлюбно-сімейних відносин мирян XVIII ст.	50
<i>Макієнко О. А.</i> Колекції земських видань у бібліотечних зібраниях державних архівів України: походження, склад, історична доля	51
<i>Волошенко В. О.</i> «Народна медицина» на сторінках «Кіевской Старины»	54
<i>Ляліна Т. С.</i> Історія українських освітніх закладів на сторінках журналу «Русская старина» (1870 – 1918 рр.)	57
<i>Сусоров В. Д.</i> Нелегальні видання 1906 р. у Миколаєві (За матеріалами Миколаївського обласного державного архіву)	59
<i>Лаврут О. О.</i> «Одесский студент в цифрах» як джерело до вивчення побуту студента УСРР періоду 1920-х рр.	62

Теорія та методологія історії

Яковенко О. В. Християнізація Київської Русі через призму ерессей та еретичного	65
Оленченко О. В. Класифікація видів та форм корпоративності давньоруської князівської влади за «Повістю минулих літ»	67
Бутенко Р. К. Інтерпретація деяких особливостей феодальних відносин	68
Лапшин С. А. Теоретико-методологічні засади дослідження функціонування Правління Гетьманського Уряду (1734 – 1750 рр.)	70
Тупчиєнко-Кадирова Л. Г. Структурний аналіз біографічних документів (на прикладі навчання Ю. С. Мейтуса)	71
Кочережко С. С. Дискусія советських историків 1960 – 80-х рр. об уровне розвития сознания и характере требований крестьян в ходе Пугачёвского восстания 1773 – 1775 гг.	73
Марчинішин Ю. Д. Пошуки оптимального енергоакумулюючого суспільно-політичного устрою в науково-філософській концепції С. Подолинського	75
Ігнатенко В. В. Українське селянство: від формування ідеології до її реалізації в сучасному суспільно-політичному житті	76
Яремчук В. П. Політика пам'яті українського політикуму кінця XIX – початку ХХI ст.: постановка проблеми	79
Босенко Н. П. Інтерпретація категорії «наукова історична школа» у сучасній історіографії	80
Івангородський К. В. Біолого-географічна концепція етносу Л. Гумільова	82

Антropологічний вимір історії

Чабан А. Ю. Гетьмані українського козацтва, життя яких пов'язане із Середньою Наддніпрянщиною	86
Окаринський В. М. «Щирий жрець спиртуозностей» Тарас Шевченко на тлі «Товариства мочемордія»	89
Марчинішин Ю. Д., Мотуз В. К. Громадський вимір наукового світогляду Сергія Подолинського	91
Дергачов О. В. Володимир Винниченко в Єписаветградській класичній чоловічій гімназії (1890 – 1899 рр.)	93
Діанова Н. М. Архієпископ Димитрій (Муретов) як науковий та релігійний діяч	94
Берестовий А. І. Еволюція соціально-економічної та суспільно-політичної думки в Російській імперії стосовно системи оподаткування у 1880-х рр. – на початку ХХ ст.	97
Фареній І. А. «Артільний батько» Микола Левитський – видний представник національної інтелігенції кінця XIX – першої третини ХХ ст.	99
Масленко В. В. Постать і думки Євгена Чикаленка у контексті українського консерватизму	101
Передерій І. Г. Слівробітництво В'ячеслава Липинського з НТШ у 1908 – 1914 рр.	106
Фед'ков О. М. Життя і повсякденні тривоги провокатора Йосипа Бараповського (З історії Української соціал-демократичної Спілки РСДРП)	108
Корновенко С. В. Ставлення сучасників до врангелівського аграрного законодавства	110
Земзюліна Н. І. Жінки в системі державного управління перших років радянської влади: гендерний аспект	112
Чорна Л. О. Із когорти повернених імен репресованих українських науковців: Анатолій Зіновійович Носів	115
Горло Н. В. Відображення проблем радянського гідроенергетичного будівництва у творчій спадщині українських письменників (50 – 80-ті рр. ХХ ст.)	117
Завалко Н. В. Участь О. К. Касименка в Головній редакційній колегії «Історії міст і сіл Української РСР»	119
Савельєв П. И. К юбілею професора П. С. Кабытова	121

Історичні аспекти етносоціальних і демографічних процесів

Мельникова Л. С. Соціокультурні процеси в Подунав'ї за скіфської доби	123
Пантиухова Н. А. Етносоціальні процеси в Полтавському полку XVIII ст.	125
Шевченко А. М. Соціальна структура населення Буджаку в XIX ст.	127
Драч О. О. Особливості етносоціального складу курсисток вищої жіночої школи в 70 – 80-х рр. XIX ст.	128
Венгерська В. О. Парадоксальні вияви міфологізації та формування національного культур Тараса Шевченка у XIX ст.	131

Ковальков О. Л. Тенденції демографічного розвитку пореформенного села (на прикладі с. Вершино-Кам'янка Олександрійського повіту Херсонської губернії)	132
Приймак О. М. Соціальний інститут шлюбу в селянському середовищі Півдня України кінця XIX – початку XX ст.	134
Крічкер О. Ю. Розвиток примістечкового єврейського землеробства на Правобережній Україні у 1920-х рр.	136
Ігнатуша О. О. Національна ідентичність іноземних працівників Дніпровського будівництва (20 – 30-ті рр. ХХ ст.)	138
Щетников В. П. Окупаційний режим на Півдні України (1941 – 1944 рр.): демографічний та соціально-економічний аспекти у світлі архівних документів	140
Перехрест О. Г., Іржавська А. П. Демографічні втрати східних слов'ян унаслідок політики нацистського фізичного терору періоду Другої Світової війни	143
Ломака О. А. Етносоціальні процеси в Центрально-Українському регіоні 1959 – 1989 рр. (на матеріалах Кіровоградської області)	147

Культура та духовність українців

Темченко А. І. Кістяк у традиційних віруваннях східних слов'ян (на матеріалі лікувальних замовлянь)	149
Кравченко О. В. Виховні та сирітські будинки приказів громадської опіки в Україні (XIX – початок ХХ ст.)	153
Слесін П. В. Шляхи професійної соціалізації дітей православного сільського духовенства України у середині XIX – на початку ХХ ст.	155
Тургенев К. О. Формування богословського аспекту як основи релігійної освіти та виховання в духовних навчальних закладах Півдня України (1861 – 1919 рр.)	156
Чорний О. В. Поширення знань культурно-освітніми установами Олександрійського повіту наприкінці XIX – на початку ХХ ст.	159
Іваненко О. А. Закордонні відрядження вчених університету Св. Володимира у 1890-х рр.	161
Кантемирова Р. М. Кустанні промисли як складова сільського буття у пореформену добу	163
Пилипів І. В. Політика Греко-католицької церкви у сфері шкільництва Східної Галичини (1919 – 1939 рр.)	164
Абразумова О. М. Суспільно-політичні процеси в українському селі періоду НЕПу	166
Бабенко Л. Л. Механізми та особливості ліквідації православних монастирів в Україні 1920-х рр.	168
Бездітько Б. М., Харченко С. А. Деякі аспекти діяльності релігійних общин в контексті реалізації мешканцями сіл права на віросповідання (20-ті рр. ХХ ст.)	170
Костиюкова О. М. Напрями діяльності товариства «Геть немисьменність» в Україні (1920 – 30-і рр.)	172
Трухманова С. Л. Ліквідація системи краєзнавчих та історико-регіональних досліджень на Поділлі у кінці 1920-х – 30-х рр.	173
Захарченко М. В. Торгівельна мережа у сільській місцевості (друга половина 20-х рр. ХХ ст.)	174
Дяків В. М. Специфіка народної релігійності українців в умовах Другої світової війни	176
Морозов А. Г., Гичка О. І. Забезпеченість кадрами сільської медичної мережі (1946 – 1955 рр.)	179
Лисак В. Ф. Матеріальне становище сільської родини у 1950 – 60-х рр.: якість та рівень життя	181
Чмільова С. В. Українознавче наповнення змісту роботи закладів культури в сільському середовищі	183
Мартиненко Н. М. «Історія України» та «Історія української культури» в умовах інтернаціоналізації освіти	185
Кушинірчук Я. В. Соціальне служіння православного духовенства як невід'ємна складова державно-конфесійних відносин	186

Середньовіччя та ранньомодерна доба в історії України

Михайлук Ю. М. Діяльність місцевої влади щодо підтримання правопорядку в Черкаському й Канівському повітах (староствах) у литовську добу	189
Кісіль С. А. Греко-слов'янська православна традиція та виклики нового часу	191
Жук О. М. Поселенська політика Росії та особливості поселень у Слобідській Україні другої половини XVII ст.	193
Жук О. В. Економічна криза 50 – 70-х рр. XVII ст. у Волинському воєводстві Речі Посполитої.	197
Харсун О. В. Християнське та цдейське населення міст Півдня Правобережної України XVIII ст. у контексті соціально-економічного розвитку	199
Черемісін О. В. Суперечності з приводу розмежування міського землеволодіння Херсону наприкінці XVIII ст.	201

Україна в умовах трансформацій XIX – початку ХХ ст.

Реснат О. П. Українське пореформене селянство (1861 – 1914 рр.): стан землеволодіння	203
Вісин В. В. Нормативно-правова база функціонування сільськогосподарської кооперації у Волинській губернії (друга половина XIX – початок ХХ ст.)	211
Москалюк М. М. Інфраструктура та технічна характеристика цукрових заводів українських губерній Російської імперії у другій половині XIX – на початку ХХ ст.	213
Глесіна К. О. Вирощування цукрового буряку в господарстві графів Бобринських	215
Волос О. В. Заліснення Степового Побужжя зусиллями громадськості та земств у XIX ст.	217
Срмілов В. С. Утворення першої в Україні херсонської земської санітарної організації	219
Сидорович О. С. Розвиток споживчої кооперації Лівобережної України (1890-і – 1905 рр.)	221
Макарець С. В. Діяльність Дворянського земельного банку в губерніях Лівобережної України на рубежі XIX – ХХ ст.	223
Ярославська Л. П. Розвиток тваринництва на Правобережній Україні в кінці XIX – на початку ХХ ст.	225
Дем'янюк О. Й. Волинь під час Першої світової війни та Української революції (за матеріалами Державного архіву Волинської області)	227
Сыпченко А. В. Дискусия Трудовой народно-социалистической партии о самостийности Украины	229
Ковальова Н. А. Створення громадських комітетів в Україні 1917 р. та їхні функції щодо організації селянства	231
Потапов О. М. Роль міських дум Київщини в організації громадських робіт за часів Української держави (квітень – грудень 1918 р.)	233
Гай-Нижник П. П. Особний (Особливий) відділ власного штабу гетьмана П. Скоропадського: структура, штат, завдання	235
Герасимов Т. Ю. Цукрова спекуляція на Поділлі доби Української держави П. Скоропадського (квітень – грудень 1918 р.)	237
Іващенко В. А. Нормативно-правова база податкової політики Директорії УНР (грудень 1918 – листопад 1920 рр.)	239

Україна в радянський період

Лазуренко В. М. Особливості забезпечення селянських господарств України технікою в першій половині 1920-х рр.	241
Морозов А. Г., Абразумова О. М. Селянський рух опору посиленню тоталітарного режиму в Україні 1920-х рр.	242
Георгізов Г. М. Диференціація свідомості українського селянина в умовах економічних перетворень 1921 – 1927 рр.	244
Білик О. А. Українське село в умовах нарastaючої хлібозаготівельної кризи та згортання НЕПу	246
Барабаш Ю. В. Становлення транспортних комунікацій на Донбасі у 1920-х рр.	247
Мартинюк Я. М. Підтримка самоврядними установами сільського господарства та будівництво доріг на Волині у міжвоєнний період	249
Матвеєв А. Ю. Третя хвиля розкуркулення на Поділлі та Південно-Східній Волині (осінь 1933 – 1934 рр.)	252
Романець Н. Р. Згортання масових репресій в українському селі (1933 – 1936 рр.)	254
Калінкіна С. А. Участь українського селянства в податковій системі Радянського Союзу у 30-х рр. ХХ ст.	256
Тригуб П. М. Південноукраїнське село на початку Великої Вітчизняної війни та в період румунсько-німецької окупації (на матеріалах Миколаївської області)	258
Гальченко С. І. Джерела нормованого постачання міського населення на визволеній території Центральної України в 1943 – 1944 рр.	260
Жулканич Н. М. Колективізація сільського господарства областей Українських Карпат як складова аграрних перетворень	262
Верховцева І. Г. Колективізація сільського господарства у Подуїнав'ї: аграрно-культурні аспекти	264
Гичка О. І. Реформування системи медичного обслуговування у сільській місцевості (1947 – 1950-ті рр.)	266
Боковня В. М. Органи внутрішніх справ УРСР в 1956 – 1962 рр.	267
Немов М. М. Політичні аспекти підготовки виборчих кампаній в УРСР 1950 – 80-х рр.	269
Гнатченко Л. О. Переваги та недоліки реформування аграрного сектору України в період «хрущовської відлиги»	271

<i>Скрипник О. М.</i> Особливості здійснення програми будівництва та реконструкції підприємств хімічної промисловості в УРСР (1960 – 70-і рр.)	272
<i>Мазур О. О.</i> Проблеми розвитку тваринництва України напередодні запровадження Продовольчої програми 1982 р.	274
<i>Плахута В. В.</i> Розвиток державної політики у сфері цивільного захисту України	276

Всесвітня історія

<i>Чума Б. П.</i> Діяльність Луїса дель Кастилью на посаді першого консула Королівства Іспанії в Одесі (1804 – 1825 рр.)	278
<i>Орлик В. М.</i> Регіональні особливості податкової політики уряду Російської імперії в дореформений період: проблеми методології дослідження	281
<i>Звірковський І. В.</i> Склад та організаційна структура масонських об'єднань в Росії XIX ст.	283
<i>Ковтун І. О.</i> Принципи та недоліки системи комплектування збройних сил Російської імперії у XIX ст.	284
<i>Священко З. В.</i> «Комісія 16 листопада 1901 р.» та аграрне питання в Росії напередодні Революції 1905 – 1907 рр.	286
<i>Сингайвська Н. М.</i> Поляки в Російській думі: територіальне представництво та ідеологічні розбіжності	288
<i>Гладун М. Ю.</i> Фільварки графів Потоцьких в Ланцутському повіті після Першої світової війни	290
<i>Куровський Б. К.</i> Тилове забезпечення військ у початковий період Великої Вітчизняної війни: структурні зміни та чинники підвищення ефективності	291

Рецензії та огляди

<i>Мельниченко В. М.</i> Г.М. Голіш. Крізь роки й епохи. Історія і сучасність Чапаєвської школи. – Черкаси: “Вертикаль”, видавець ПП Каандич С.Г., 2010. – 284 с.: іл.	293
<i>Морозов А. Г., Голіш Г. М.</i> О.Г. Перехрест. Українське село в 1941 – 1945 рр.: соціально-економічне становище – Черкаси: Видавничий відділ ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011.	293
<i>Корновенко С. В.</i> Ю.І. Магась-Деміда, О.М. Федъков. Кооперативний рух у Подільській губернії. 1860-і – 1914 роки. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011.	295
Наши автори	297

